

Brussel, 13 juli 2026
(OR. en)

11828/26

FAO 25
AGRI 587
FOOD 98
VETER 120
PHYTOSAN 71
ENV 936
SAN 585
SUSTDEV 62

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies over “één gezondheid” in agrovoedingssystemen

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over “één gezondheid” in agrovoedingssystemen, die de Raad (Landbouw en Visserij) tijdens zijn 4190e zitting op 13 juli 2026 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over “één gezondheid” in agrovoedingssystemen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

HERINNEREND AAN:

- de conclusies van de Raad van 29 januari 2024 over de mondiale gezondheidsstrategie van de EU – Betere gezondheid voor iedereen in een veranderende wereld¹;
- de conclusies van de Raad van 21 juni 2024 over de toekomst van de Europese gezondheidsunie: een zorgzaam, paraat en beschermend Europa²;
- de aanbeveling van de Raad van 13 juni 2023 inzake de uitbreiding van de EU-maatregelen ter bestrijding van resistentie tegen antimicrobiële stoffen met behulp van een “één gezondheid”-benadering³;
- de conclusies van de Raad van 26 mei 2021 over de EU-prioriteiten voor de VN-top over voedselsystemen 2021⁴.

¹ Doc. 5908/24.
² Doc. 11597/24.
³ PB C 220 van 22.6.2023, blz. 1.
⁴ Doc. 9335/21.

Algemene beginselen

1. HERINNERT ERAAN dat in artikel 168 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is bepaald dat de Unie bij de bepaling en de uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Unie een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid moet verzekeren.
2. BENADRUKT dat de menselijke gezondheid niet op zichzelf kan worden beschermd, maar onlosmakelijk verbonden is met en afhankelijk is van de gezondheid van dieren, planten en de bredere ecosystemen die ten grondslag liggen aan onze agrovoedingssystemen⁵.
HERINNERT ER in dit verband AAN dat “één gezondheid” een geïntegreerde, uniforme aanpak is die erop gericht is de gezondheid van mensen, dieren, ecosystemen en het bredere milieu op duurzame wijze in evenwicht te brengen en te optimaliseren⁶.
3. ERKENT dat de “één gezondheid”-benadering door middel van geïntegreerde en preventieve maatregelen kan bijdragen tot een efficiënter en doeltreffender gebruik van middelen.
4. BENADRUKT dat het belangrijk is de “één gezondheid”-cultuur voortdurend te bevorderen, onder meer door middel van onderwijs, opleiding en bewustmaking, met name onder jongere generaties, om onderling verbonden uitdagingen op het gebied van gezondheid, milieu en duurzaamheid op geïntegreerde wijze aan te pakken.
5. BENADRUKT dat duurzame, veerkrachtige en inclusieve agrovoedingssystemen van essentieel belang zijn om iedereen voldoende, veilig en betaalbaar voedsel en gezonde voeding te blijven bieden, met erkenning van lokale eetgewoonten. ONDERSTREEPT in dit verband dat mondiale voedselzekerheid op lange termijn alleen kan worden bereikt door het duurzame gebruik van natuurlijke hulpbronnen te waarborgen en de gezondheid van planten, dieren en ecosystemen te beschermen. ERKENT dat hiervoor een holistische en systemische aanpak nodig is, geschraagd door onderzoek en innovatie.

⁵ Agrovoedingssystemen als het geheel van onderling verbonden activiteiten en actoren die betrokken zijn bij de voedselvoorzieningsketen, van land tot bord. Deze definitie omvat alles, van landbouwproductie en -verwerking tot distributie, consumptie en afvalbeheer.

⁶ Het “één gezondheid”-deskundigenpanel op hoog niveau (OHHLEP) heeft in 2022 de volgende definitie van “één gezondheid” ontwikkeld: “één gezondheid” is een geïntegreerde, uniforme aanpak die erop gericht is de gezondheid van mensen, dieren en ecosystemen op duurzame wijze in evenwicht te brengen en te optimaliseren. Daarbij wordt inherent erkend dat de gezondheid van mensen, huisdieren en wilde dieren, planten en het bredere milieu (met inbegrip van ecosystemen) nauw met elkaar verbonden en onderling afhankelijk zijn.”.

6. ERKENT dat in de “Visie voor landbouw en voedsel”⁷, die de Europese Commissie in februari 2025 heeft gepresenteerd, wordt benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat alle elementen van de agrovoedingssector binnen de grenzen van onze planeet functioneren en tegelijkertijd bijdragen tot de klimaatdoelstellingen, het behoud en het herstel van de biodiversiteit, gezonde bodems, schoon water en veerkrachtige voedselsystemen.
7. BENADRUKT dat agrovoedingssystemen zich bevinden op het raakvlak van de gezondheid van mensen, dieren, planten en ecosystemen, en dat de “één gezondheid”-benadering een geïntegreerd kader biedt voor het aanpakken van de onderling samenhangende risico’s en de sectoroverschrijdende uitdagingen waarmee agrovoedingssystemen worden geconfronteerd.
8. BENADRUKT dat antimicrobiële resistentie (AMR) betrekking heeft op het gehele raakvlak van mens, dier en milieu, aangezien resistente ziekteverwekkers en resistentiegenen kunnen worden overgedragen tussen mensen, vee, in het wild levende dieren en ecosystemen, ongeacht waar zij oorspronkelijk zijn ontstaan, en dat deze uitdaging een gecoördineerde actie vereist. NEEMT NOTA VAN het bijzondere belang van de “één gezondheid”-benadering om AMR aan te pakken en BENADRUKT dat de maatregelen gebaseerd moeten zijn op EU-wetgeving en internationaal overeengekomen normen.
9. BENADRUKT in dit verband dat “één gezondheid” niet alleen dient als gezondheidsstrategie, maar ook als een belangrijke hefboom voor duurzame en veerkrachtige agrovoedingssystemen.

⁷ Doc. 6385/25 – Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s: “Een visie voor landbouw en voedsel – Samen de landbouw- en voedselsector van de EU aantrekkelijk maken voor de toekomstige generaties”.

10. BENADRUKT dat het belangrijk is voort te bouwen op de lessen die zijn getrokken uit eerdere “één gezondheid”-uitdagingen, wetenschappelijk bewijs en praktische ervaring om geïntegreerde benaderingen in alle agrovoedingssystemen te versterken.
11. ONDERSTREEPT dat de integratie van “één gezondheid” in agrovoedingssystemen aanzienlijke langetermijnbesparingen kan opleveren door de nadruk te verleggen van hulpbronnenintensieve crisisbeheersing – zoals de respons op pandemieën, diergezondheids-crisis of mislukte oogsten – naar kosteneffectieve preventie en systemische veerkracht, waardoor de overheidsbegrotingen worden ontzien en de sociale cohesie wordt versterkt.

Toepassing van de “één gezondheid”-benadering in agrovoedingssystemen

12. ONDERSTREEPT dat de toepassing van de “één gezondheid”-benadering in agrovoedingssystemen, met inbegrip van zowel terrestrische als aquatische voedsel-systemen, inhoudt dat de uitdagingen in verband met de menselijke gezondheid, de diergezondheid en het dierenwelzijn, de gezondheid van planten en de gezondheid van ecosystemen op gelijke voet worden aangepakt, waarbij hun onderlinge afhankelijkheid ten volle wordt erkend.
13. BENADRUKT met betrekking tot de **menselijke gezondheid** het volgende:
 - de sterke onderlinge verbanden tussen agrovoedingssystemen en de menselijke gezondheid, aangezien alle onderdelen van de agrovoedingsketen – met inbegrip van primaire productie, verwerking, opslag, vervoer, afzet, consumptie en afvalbeheer – directe en indirecte gevolgen hebben voor zowel de individuele als de volksgezondheid;
 - de kritieke behoefte aan preventiegerichte benaderingen binnen agrovoedings-systemen, die bijdragen tot de vermindering van door voedsel en water overgedragen ziekten, alle vormen van ondervoeding en voedingsgerelateerde ziekten, blootstelling aan verontreinigende stoffen en zoönotische risico's;
 - het fundamentele belang van het bevorderen van gezonde voedingspatronen, met erkenning van lokale eetgewoonten, met name door middel van onderwijs en bewustmaking, betere toegang tot informatie en gezondere voedselomgevingen, waardoor de last van hart- en vaatziekten en andere niet-overdraagbare ziekten wordt verminderd.

14. BENADRUKT met betrekking tot **diergezondheid en dierenwelzijn** het volgende:

- diergezondheid en dierenwelzijn behoren tot de belangrijkste aspecten van veerkrachtige en duurzame agrovoedingssystemen. Een duurzame veeteelt en aquacultuur, geschraagd door hoge normen op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn, draagt bij tot voedselzekerheid, bestaansmiddelen op het platteland en een veilige voedselproductie, vermindert tegelijkertijd het risico op het ontstaan en de verspreiding van zoönotische ziekten, en beperkt de gevolgen voor het milieu;
- bioveiligheid, ziektepreventie en -bestrijding (inclusief vaccinatiestrategieën), verstandig gebruik van antimicrobiële stoffen, surveillancesystemen en hoge dierenwelzijnsnormen blijven kritieke onderdelen van een doeltreffende uitvoering van de “één gezondheid”-benadering;
- het wereldwijde kaderprogramma voor de progressieve beheersing van grensoverschrijdende dierziekten, dat gezamenlijk wordt geleid door de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) en de Wereldorganisatie voor diergezondheid (WOAH), blijft een belangrijk mechanisme voor de beheersing van grensoverschrijdende dierziekten en draagt aldus bij tot voedselveiligheid, duurzame bestaansmiddelen, veilige handel, voedselzekerheid en de volksgezondheid;
- maatregelen op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn moeten gebaseerd zijn op EU-wetgeving en internationaal overeengekomen normen.

15. BENADRUKT met betrekking tot de gezondheid van planten het volgende:

- gezonde planten en bossen zijn van fundamenteel belang voor het menselijk welzijn en veerkrachtige agrovoedingssystemen, doordat ze voedsel, diervoeder, zuurstof en essentiële ecosysteemdiensten leveren en tegelijkertijd de biodiversiteit ondersteunen, gezonde bodems in stand houden en het risico op bodemdegradatie, hydro-ecologische instabiliteit en ziekteoverdracht van dier op mens verminderen;

- doeltreffende surveillance- en vroegtijdige-waarschuwingssystemen, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van technologische oplossingen, zijn van essentieel belang voor de geïntegreerde en duurzame preventie, tijdige opsporing en beheersing van plantenplagen en -ziekten;
- duurzame gewasbeschermingspraktijken, met inbegrip van geïntegreerde plaagbestrijding en fytosanitaire maatregelen, dragen bij tot het voorkomen van de verspreiding van plagen en ziekten op lokaal niveau en over de grenzen heen, en dragen zo bij tot de bescherming van de menselijke gezondheid, de biodiversiteit, terrestrische en aquatische ecosystemen, bossen en de algehele ecologische duurzaamheid;
- planten, bossen en bosgebaseerde systemen zijn essentieel voor duurzame agrovoedingssystemen, aangezien zij zorgen voor koolstofvastlegging en vitale ecosysteemdiensten leveren die de ecosystemen en de gezondheid van het milieu ondersteunen;
- landschapsgerichte benaderingen, met inbegrip van boslandbouwsystemen, en duurzaam beheerde bossen versterken de biodiversiteit, de veerkracht van ecosystemen en de aanpassing aan de klimaatverandering, en dragen zo bij tot de verwezenlijking van “één gezondheid”-doelstellingen, en de veerkracht van agrovoedingssystemen.

16. **BENADRUKT** met betrekking tot **de gezondheid van het milieu en ecosystemen** het volgende:

- agrovoedingssystemen zijn zowel afhankelijk van als van invloed op de gezondheid van het milieu en het ecosysteem, met inbegrip van schone lucht en schoon water, de biodiversiteit, gezonde bodems, bossen en aquatische systemen, en stabiele klimaatsystemen;

- aantasting van het milieu, verontreiniging, biodiversiteitsverlies en klimaatverandering vergroten de risico's in alle agrovoedingssystemen in toenemende mate, met negatieve gevolgen voor de gezondheid van mensen, dieren en planten en voor terrestrische en aquatische ecosystemen; geïntegreerde en holistische benaderingen zijn daarom van essentieel belang om de veerkracht te versterken, cumulatieve risico's te verminderen en de duurzaamheid van ecosystemen op lange termijn te ondersteunen;
 - duurzame productiesystemen, met inbegrip van agro-ecologische en andere innovatieve benaderingen op basis van hulpbronnefficiënte, ecologisch en maatschappelijk verantwoorde praktijken, kunnen, samen met ecosysteemherstel, positieve milieuresultaten opleveren en tegelijkertijd systeemrisico's op lange termijn verminderen, met inbegrip van de ziekteoverdracht tussen wilde dieren en huisdieren die samenhangt met de aantasting van habitats.
17. BENADRUKT dat geïntegreerde en gezamenlijke actie op de bovengenoemde gebieden van essentieel belang is om sectoroverschrijdende risico's te verminderen, waaronder de opkomst van via voedsel, water en vectoren overgedragen ziekten en zoönosen, AMR, plantenplagen en -ziekten en de aantasting van ecosystemen.
18. ONDERKENT dat het verminderen van die risico's een gecoördineerde en wetenschappelijk onderbouwde aanpak vereist om de gemeenschappelijke aanjagers ervan aan te pakken, zoals opkomende infectieziekten, ongezonde voedingspatronen, biodiversiteitsverlies, verontreiniging en aantasting van het milieu, klimaateffecten, niet-duurzame productiesystemen en onjuist gebruik van landbouwproductiemiddelen.
19. BENADRUKT dat de toepassing van de "één gezondheid"-benadering in agrovoedingssystemen het toezicht, de vroegtijdige waarschuwing, de preventie, de paraatheid en de opbouw van veerkracht aanzienlijk versterkt, wat coherenter beleidsreacties in de hand werkt, ook over de grenzen heen en op regionaal niveau.

20. BENADRUKT dat de succesvolle toepassing van de “één gezondheid”-benadering in agrovoedingssystemen de betrokkenheid van alle relevante belanghebbenden in de gehele agrovoedingsketen en een sterkere samenhang tussen alle relevante beleidsterreinen vereist.
21. ONDERSTREEPT dat institutionele en sectorale verkokering op nationaal en mondiaal niveau moet worden doorbroken en dat de integratie van “één gezondheid”-overwegingen in de internationale standaardisering steeds bevorderd moet worden, met name binnen de Codex Alimentarius-Commissie, de WOAHI en het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten (IPPC), om aldus veilige en voorspelbare internationale handel te ondersteunen.

Doeltreffend bestuur en passende randvoorwaarden

22. BENADRUKT dat een doeltreffende governance en geschikte randvoorwaarden van essentieel belang zijn om de “één gezondheid”-beginselen in actie om te zetten, optimaal gebruik te maken van bestaande structuren en middelen en de samenwerking tussen alle relevante sectoren, bestuursniveaus en belanghebbenden te versterken.
23. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is passende stimulansen te bieden om de invoering van de “één gezondheid”-benadering in de praktijk te ondersteunen, onder meer door bestaande financiële en fiscale instrumenten ten volle te benutten, de toegang tot kennis en innovatie te bevorderen en de technische samenwerking, kennisuitwisseling en capaciteitsopbouw te versterken, ook in partnerlanden en ontwikkelingslanden.
24. ONDERKENT dat bij de toepassing van de “één gezondheid”-benadering in agrovoedingssystemen rekening moet worden gehouden met de uiteenlopende nationale omstandigheden, productiesystemen, institutionele regelingen, omgevingsfactoren en ontwikkelingsprioriteiten. Een lokale en gebiedsgerichte aanpak van de toepassing is van cruciaal belang, gezien de diversiteit van agrovoedingssystemen en -ecosystemen.

25. ERKENT het belang van monitoring en evaluatie van de toepassing en doeltreffendheid van de “één gezondheid”-benadering in agrovoedingssystemen, en SPOORT AAN TOT het gebruik van monitoring-, surveillance- en rapportagemechanismen ter ondersteuning van empirisch onderbouwde besluitvorming en voortdurende verbetering.
26. VERZOEKT de Commissie en de lidstaten steun te blijven verlenen aan de coördinatie, beleidssamenhang, technische samenwerking, capaciteitsopbouw, uitwisseling van goede praktijken, voorlichting, bewustmaking en kennisdeling over “één gezondheid” in agrovoedingssystemen, en daarbij onnodige administratieve lasten of rapportagelasten te vermijden.

Internationale samenwerking

27. ONDERKENT dat er nog steeds behoefte is aan internationale samenwerking, met name door nauwere samenwerking met de “één gezondheid”-vierpartijenalliantie (FAO, WHO, WOA en UNEP), de Codex Alimentarius-Commissie, het IPPC, het CGIAR en relevante WTO-kaders, om de verwezenlijking van “één gezondheid”-doelstellingen in alle agrovoedingssystemen te bevorderen op een coherente, doeltreffende en wetenschappelijk onderbouwde manier, onder meer door middel van meer samenhang en synergie tussen de werkzaamheden van de organisaties van de vierpartijenalliantie, en ter zake doende multilaterale milieuovereenkomsten.
28. STELT MET VOLDOENING VAST dat de FAO, de WHO, de WOA, het UNEP, de Codex Alimentarius-Commissie en het IPPC de “één gezondheid”-beginselen in toenemende mate in hun werkzaamheden hebben opgenomen.
29. ONDERSTREEPT dat de internationale standaarden die met name door de Codex Alimentarius-Commissie, de WOA en het IPPC zijn ontwikkeld, een gevestigd wetenschappelijk onderbouwd kader bieden dat de uitvoering van de “één gezondheid”-benadering ondersteunt en veilige internationale handel mogelijk maakt.

30. BESEFT dat verdere samenwerking met deze organen van essentieel belang blijft om de samenhang en voorspelbaarheid binnen het internationale sanitaire en fytosanitaire (SPS) systeem te behouden; en ONDERSTREEPT in dit verband dat de SPS-overeenkomst van de WTO het belangrijkste internationale rechtskader voor wetenschappelijk onderbouwde sanitaire en fytosanitaire maatregelen blijft, en rechtszekerheid en voorspelbaarheid blijft bieden voor de internationale handel in agrovoedingsproducten.
31. HERHAALT dat de EU zich ten volle verbindt aan de multisectorale samenwerking die tot stand is gebracht via de vierpartijencoalitie van FAO, WHO, WOA en UNEP, ter versterking van geïntegreerde surveillance-, preventie-, paraatheids- en responscapaciteiten op mondiaal, regionaal en nationaal niveau. ONDERSTREEPT in dit verband ook de belangrijke bijdrage van het “één gezondheid”-deskundigenpanel op hoog niveau, aan de versteviging van de empirisch en wetenschappelijk onderbouwde analyse en besluitvorming.
-